

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Методичні рекомендації
до написання дипломної роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності 073 "Менеджмент"
освітньої програми "Міжнародний менеджмент"
першого (бакалаврського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2024

УДК 005(072.034)

М54

Укладачі: Н. В. Проскурніна

В. О. Козуб

О. П. Бутенко

О. Ю. Курцев

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки і менеджменту.

Протокол № 7 від 11.01.2024 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методичні рекомендації до написання дипломної роботи для М54 здобувачів вищої освіти спеціальності 073 "Менеджмент" освітньої програми "Міжнародний менеджмент" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Н. В. Проскурніна, В. О. Козуб, О. П. Бутенко, О. Ю. Курцев. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. – 43 с.

Викладено тематику, методику написання й основні вимоги до оформлення дипломної роботи, послідовність рецензування та захисту, критерії оцінювання знань здобувача вищої освіти під час виконання та захисту дипломної роботи.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності 073 "Менеджмент" освітньої програми "Міжнародний менеджмент" першого (бакалаврського) рівня і викладачів, що є науковими керівниками дипломної роботи за вказаною освітньою програмою.

УДК 005(072.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2024

Вступ

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувають на першому рівні вищої освіти, його надає заклад вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає VI кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та набуття практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за вибраним напрямом підготовки.

Кваліфікаційною роботою, на підставі захисту якої екзаменаційна комісія ухвалює рішення про надання відповідного освітнього ступеня та видачу диплома, є дипломна робота бакалавра.

Дипломна робота бакалавра є самостійним теоретико-прикладним дослідженням здобувача вищої освіти, що виконують на завершальному етапі здобуття освітнього ступеня бакалавра, підсумковий результат теоретичних і професійних знань, здобутих здобувачем у процесі вивчення фахових та інших навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом, і в ході переддипломної практики. Одночасно дипломна робота бакалавра є виявом творчих та аналітичних якостей здобувача вищої освіти, який дає змогу оцінити знання, здобуті ним за весь час навчання у закладі вищої освіти, та вміння їх застосовувати на практиці.

Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи бакалавра спрямовано на те, щоб дати відповіді на запитання, які найчастіше виникають у здобувачів вищої освіти в ході роботи над дипломним проектом, допомогти їм ефективніше організувати процес роботи й уникнути найпоширеніших помилок. У результаті написання дипломної роботи здобувач вищої освіти має підтвердити набуті в процесі навчання компетентності, завдання дипломної роботи реалізують через досягнення таких програмних результатів навчання (табл. 1):

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності

Результати навчання	Компетентності, якими має оволодіти здобувач вищої освіти
1	2
PH3	CK4
PH6	CK2, CK12

1	2
PH17	ЗК10, ЗК14
PH21	СК19
PH22	СК19

Примітка:

ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК 19. Здатність до застосовування базових знань, аналізу теорії, принципів, засобів й інструментів реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

PH3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

PH6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

PH17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

PH21. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств, застосовуючи знання новітніх управлінських технологій та механізмів організації й управління експортним потенціалом підприємства.

PH22. Забезпечувати процес ведення та укладання зовнішньоекономічних угод, використовуючи програмне забезпечення та інформаційно-комунікативні технології.

1. Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи

Для успішного виконання дипломної роботи здобувач вищої освіти має чітко дотримуватися таких рекомендацій.

Дипломну роботу виконують у такій послідовності:

вибір теми;

вивчення літератури за вибраною темою;

складання плану роботи;

написання й оформлення роботи;

подання роботи науковому керівникові для рецензування;

публічний захист дипломної роботи.

Виконання дипломної роботи розпочинають із вибору здобувачем вищої освіти теми, відповідно до переліку тем (додаток А), затвердженого кафедрою міжнародної економіки і менеджменту, та погодження її з науковим керівником дипломної роботи.

Надана тематика дипломних робіт є типовою. Здобувач вищої освіти може вибрати тему, яка не є зазначеною в цій тематиці, але обов'язково погодити її з науковим керівником дипломної роботи.

Складання плану (формування змісту) дипломної роботи, опрацювання відібраних матеріалів і написання роботи є одним із найважливіших етапів у проведенні дослідження. Зміст (план) дипломної роботи здобувач складає самостійно й потім погоджує з науковим керівником. Протягом підготовки дипломної роботи зміст можна конкретизувати, відповідно до підібраних матеріалів. Опрацювання відібраних матеріалів допоможе критично оцінити рівень вивченості вибраної проблематики, визначити пріоритетний напрям у власному дослідженні та прогнозувати подальший її розвиток.

Дипломна робота обов'язково має містити результати попередніх досліджень здобувача вищої освіти, що здійснював/ла під час написання наукових статей чи апробацій наукових матеріалів на конференціях (1 – 3 наукові публікації).

2. Структура і зміст дипломної роботи

Написання дипломної роботи здійснюють за такою структурною схемою:

титульний аркуш (пояснювальна записка);
подання голові ДЕК щодо захисту дипломної роботи;
зміст;
вступ;
теоретична частина;
аналітико-дослідна частина;
конструктивна частина;
висновки;
перелік використаних джерел;
додатки.

Шаблон **титульного аркуша** (пояснювальної записки) надає деканат ХНЕУ ім. С. Кузнеця, а здобувач вищої освіти заповнює самостійно з подальшою перевіркою науковим керівником. Форму титульного аркуша наведено в додатку Б.

Подання голові ДЕК щодо захисту дипломної роботи – документ, що надає деканат ХНЕУ ім. С. Кузнеця, який містить довідку про успішність здобувача вищої освіти, висновок наукового керівника дипломної роботи про її готовність до захисту та висновок кафедри про дипломну роботу (додаток В).

Зміст є основою дипломної роботи здобувача вищої освіти, який він складає самостійно, але обов'язково погоджує з науковим керівником роботи. Зміст має відтворювати назви розділів, параграфів тощо, які розкривають тему дипломної роботи, із зазначенням номерів сторінок, на яких їх розміщено. Приклад оформлення змісту наведено в додатку Г.

Вступ. У вступі здобувач вищої освіти розкриває актуальність і стан розроблення наукової проблеми, підстави та вихідні дані для опрацювання теми дипломної роботи, дає обґрунтування потреби в проведенні дослідження, визначає об'єкт, предмет, мету та завдання, методи дослідження.

Титульний аркуш, завдання, подання голові ДЕК щодо захисту роботи та зміст не нумерують, але додають до загальної кількості сторінок у дипломній роботі бакалавра.

Актуальність теми дипломної роботи розглядають у контексті її доцільності для розвитку міжнародного менеджменту, яку обґрунтовують, завдяки критичному аналізу й порівнянню з уже відомими розв'язаннями проблеми. Висвітлення актуальності не має бути багатослівним, кількома реченнями слід висловити головне: сутність проблеми або завдання. Також в актуальності теми слід висвітлити результати огляду останніх наукових і методичних публікацій із цієї проблеми, який має продемонструвати ступінь дослідження теми, що потребує подальшого вирішення. Огляд літератури має продемонструвати вміння здобувача вищої освіти працювати зі спеціальною літературою, систематизувати джерела, критично їх розглядати, виділяти суттєве, оцінювати зроблене раніше іншими дослідниками, визначати головне в сучасному стані вивчення теми.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблему та вибрано для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта та відповідає, головне, на питання: як вивчають процес або явище.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне й часткове. В об'єкті виділяють ту його частину, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямовано основну увагу виконавця, оскільки предмет дослідження визначає тему дипломної роботи, яку визначено на титульному аркуші як її назву.

Мета дослідження, а також зазначення конкретних завдань, які будуть вирішуватися, відповідно до визначеної мети, є наступною логічною складовою частиною вступу.

Кожне **завдання** записують з абзацу. Наприклад, їх подають так: *проаналізувати сутність та основні складові ..., виявити вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на ..., удосконалити процес формування ...* Завдання формулюють якомога ретельніше, оскільки опис вирішення завдань має відображати зміст складових частин роботи. Водночас, заголовки розділів і підрозділів формують на основі завдань роботи. Завдання перелічують у такий спосіб: *вивчити ..., дослідити ..., проаналізувати ..., охарактеризувати ..., установити ..., виявити ..., визначити ...* та ін. Завдання мають відображати зміст розділів або підрозділів дипломної роботи. У подальшому, під час написання висновків, доцільно їх будувати з погляду досягнення мети та виконання поставлених завдань.

Методи дослідження. Слід перелічити методи, які використовували для досягнення поставленої в роботі мети. Методи розподіляють на загальнонаукові та спеціальні. Загальнонауковими методами є *аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, дедукція та індукція, системний аналіз* тощо. До спеціальних методів належать: *соціологічний методи, економіко-математичні методи* тощо.

Наукове та практичне значення визначених результатів. У дипломній роботі подають відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їхнього використання. Обсяг вступу має становити 2 – 3 сторінки.

Апробацію результатів дослідження підтверджують через наведення відомостей про оприлюднення визначених у дипломній роботі бакалавра результатів у наукових статтях, тезах доповідей на конференціях тощо. У дужках указують назву та вихідні дані публікації основних результатів дослідження. Зазначають, що копію наукової публікації наводять у відповідному додаткові з наведенням титульного аркуша джерела, сторінки джерела з вихідними даними, сторінки змісту, де вказано публікацію, тексту публікації.

Основна частина складається із трьох розділів.

У *теоретичній частині* потрібно розкрити теоретичні аспекти проблеми. До того ж особливе значення має аналіз наявних підходів щодо дослідження цієї проблеми українськими та закордонними вченими, ступінь і повнота її розкриття на сьогодні, а також аргументовані висновки автора. Рекомендований обсяг цього розділу – у межах від 24 до 28 сторінок.

Аналітико-дослідну частину розробляють на основі проведеного в першій частині роботи теоретико-аналітичного дослідження. Розділ має бути максимально насиченим фактологічною інформацією та її аналізом. Усі аналітичні розрахунки, таблиці, рисунки мають супроводжувати тлумаченням і висновками, які дозволяють визначити сутність досліджуваних процесів, їхні особливості, тенденції, вектори змін. Аналіз проблеми мають здійснювати з урахуванням чинників позитивного та негативного впливу. Важливе значення має правильне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування та опрацювання даних, на основі яких здійснюють кваліфікований аналіз, обґрунтовують пропозиції. Рекомендований обсяг цього розділу – у межах від 24 до 28 сторінок.

Конструктивну частину розробляють на основі проведеного в першій та другій частині роботи теоретико-аналітичного дослідження. Підготовка цього розділу передбачає демонстрацію здобувачем вищої освіти його творчо-комбінаторних здатностей. Конструктивний розділ має містити обґрунтовані пропозиції дипломника, спрямовані на досягнення мети дослідження. Пропоновані заходи мають ґрунтуватися на результатах аналітичного та теоретико-методичного розділів роботи. Рекомендований обсяг цього розділу – у межах від 10 до 12 сторінок.

Дипломна робота бакалавра має містити **висновки**, які розпочинають із нової сторінки безпосередньо після викладення основного змісту роботи. У них зазначають найбільш важливі результати, визначені під час виконання дипломної роботи. Стиль викладення висновків має бути чітким, лаконічним, орієнтованим на практичне використання в діяльності підприємства (організації, установи).

Список використаних джерел додають наприкінці дипломної роботи, він має містити не менше ніж 40 – 50 джерел наукової й методичної літератури з обов'язковим посиланням на них у тексті роботи. Під час вибору джерел інформації використовують:

наукові публікації, що індексують у міжнародних наукометричних базах (Scopus, Web of Science (WOS), Index Copernicus та ін.);

наукові публікації в електронних і друкованих фахових виданнях, а саме: "Бізнес Інформ", "Економіка розвитку", "Управління розвитком", "Актуальні проблеми економіки", збірники наукових праць провідних університетів тощо;

статистичні довідники Державного комітету статистики України, Державної фіскальної служби України, Міністерства економічного розвитку та торгівлі України, статистичні бази місцевих органів самоврядування, міжнародних статистичних баз UN, IMF, World Bank, WTO, OECD та ін.;

електронні публікації.

Після списку використаних джерел із нової сторінки розташовують **додатки**, які містять матеріали, що є потрібними для розкриття повноти змісту дипломної роботи, але їхнє внесення в основну частину роботи може змінити упорядковане й логічне уявлення про роботу або через великий обсяг не може бути послідовно розміщеним в основній частині роботи.

У процесі виконання завдання слід дотримуватися нормативно встановлених правил оформлення тексту, таблиць, формул, розрахунків, схем, рисунків.

3. Мовностилістичні особливості оформлення тексту та вимоги до цитування в дипломній роботі

Текст дипломної роботи має бути викладеним у науковому стилі. Його характеризують такі складові: змістовна логічність, цілісність, об'єктивність, лаконічність, ясність, зрозумілість, завершеність, доказовість суджень. Науковий стиль також передбачає вживання в тексті наукової термінології. Текст викладають від третьої особи, наприклад: *вважаємо, на думку автора*.

Найважливішими засобами логічного зв'язку є спеціальні функціонально-синтаксичні конструкції, що вказують на послідовність розвитку думки. Наприклад, для відображення причинно-наслідкових зв'язків слід використовувати такі вислови: *тому; відповідно до чого; унаслідок того, що; у зв'язку з тим, що; крім цього* та ін.

Для переходу до іншої думки доцільно використовувати вислови *перш ніж указати на; слід розглянути* та ін.

Висновки, переважно, починають так: *отже; проведене дослідження дозволило дійти таких висновків; раніше зазначене дозволяє констатувати, що ...; дослідження засвідчило, що; узагальнюючи, слід визначити ...* та ін.

Характерними для наукового стилю є речення із чіткими синтаксичними зв'язками, наприклад: *відповідно до; згідно з; у результаті; зважаючи на ...; порівняно з ...* та ін.

Обов'язковою вимогою об'єктивності викладу матеріалу є джерело, на яке посилається здобувач вищої освіти. У цьому разі слід уживати такі слова й словосполучення, як: *на думку ...; за такими даними* та ін.

Науковий стиль передбачає також широке використання пасивних конструкцій, наприклад: *з'ясовано потрібні умови; розглянуто; проаналізовано, обґрунтовано* та ін. Типовими елементами мовностилістичного оформлення курсової роботи є також такі конструкції:

"Актуальність дослідження визначено ...".

"Аналіз праць із питань ... [1; 3; 7], засвідчив, що ...".

"Мета дослідження полягає в ...".

"Завдання дослідження зумовлено його метою і передбачають:

охарактеризувати ...;

визначити ...;

виокремити ...;

дослідити ...;

з'ясувати ...".

"Поставлена мета передбачає вирішення таких завдань ...".

"У роботі застосовано такі методи ...".

"Практичне значення дослідження полягає в ...".

"Визначені результати дослідження полягають у тому, що ...".

"Дослідження... показало (продемонструвало, засвідчило), що ...".

"Результати дослідження засвідчили, що ...".

"На підставі аналізу досягнень ...".

"Результати порівняльного аналізу засвідчили, що ...".

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи того друкованого твору слід наводити цитати. До того ж потрібно дотримуватися загальних вимог до цитування й посилання:

1) кожен цитату обов'язково супроводжують посиланням на джерело. Текст цитати оформлюють лапками й наводять у граматичній формі джерела цитування, зі збереженням особливостей авторського написання, а посилання на джерело цитування в тексті роботи оформлюють так: [3, с. 125], де 3 – номер джерела посилання, 125 – номер сторінки наведеної цитати. Номери сторінок, на які є посилання в дипломній роботі, наводять і тоді, якщо використовують матеріали з джерел, які мають велику кількість сторінок;

2) цитування має бути повним, без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців під час цитування допускають і позначають трьома крапками;

3) посилання на джерела без цитування в тексті дипломної роботи оформлюють, згідно з їхнім переліком, у квадратних дужках без зазначення сторінок, наприклад, коли є посилання на багато джерел – "... висвітлено в працях видатних вітчизняних учених ... [1 – 7]", або [2; 12], на одне джерело – [4];

4) посилання на ілюстрації, таблиці або формули, використані в дослідженні, указують відповідно до їхнього порядкового номера. Наприклад: "рис. 1.1", "див. табл. 1.1" тощо.

За наявності в здобувача вищої освіти власних публікацій, слід давати посилання на них в основному тексті.

4. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи

Дипломну роботу бакалавра оформлюють, згідно із ДСТУ 3008-95 "Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура та правила оформлення". Таку роботу оформлюють за допомогою комп'ютера – текст друкують з одного боку аркуша паперу стандартного формату А4 до 30 рядків на сторінці. Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі й дорівнювати 5 знакам (приблизно 1,25 см), вирівнювання основного тексту – по ширині. Шрифт друку має бути чітким, рядок – чорного кольору напівжирним. Під час комп'ютерного набору тексту слід використовувати гарнітуру шрифту Times New Roman, кг. 14. Міжрядковий інтервал – множник 1,5.

Під час оформлення таблиць і рисунків допускають використання 12 розміру шрифту. Міжрядковий інтервал у таблиці може бути від 1,1 до 1,3.

Текст дипломної роботи має бути надрукованим з обов'язковим дотриманням таких відступів від краю аркуша: лівий – 30 мм, правий – 10 мм, верхній та нижній – 20 мм.

У процесі виконання потрібно дотримувати рівномірну щільність, контрастність і чіткість зображення по всій роботі. У роботі мають бути чіткі лінії, літери, цифри та знаки. Усі лінії, літери, цифри та знаки мають бути однаково чорними по всій роботі. Друкарські помилки та графічні неточності допускають виправляти за допомогою коректора й нанесенням на тому самому місці виправленого тексту.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, ілюстрацій, таблиць, формул подають арабськими цифрами.

Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті. Нумерувати сторінки починають зі вступу, урахувавши попередні сторінки: титульний аркуш, зміст.

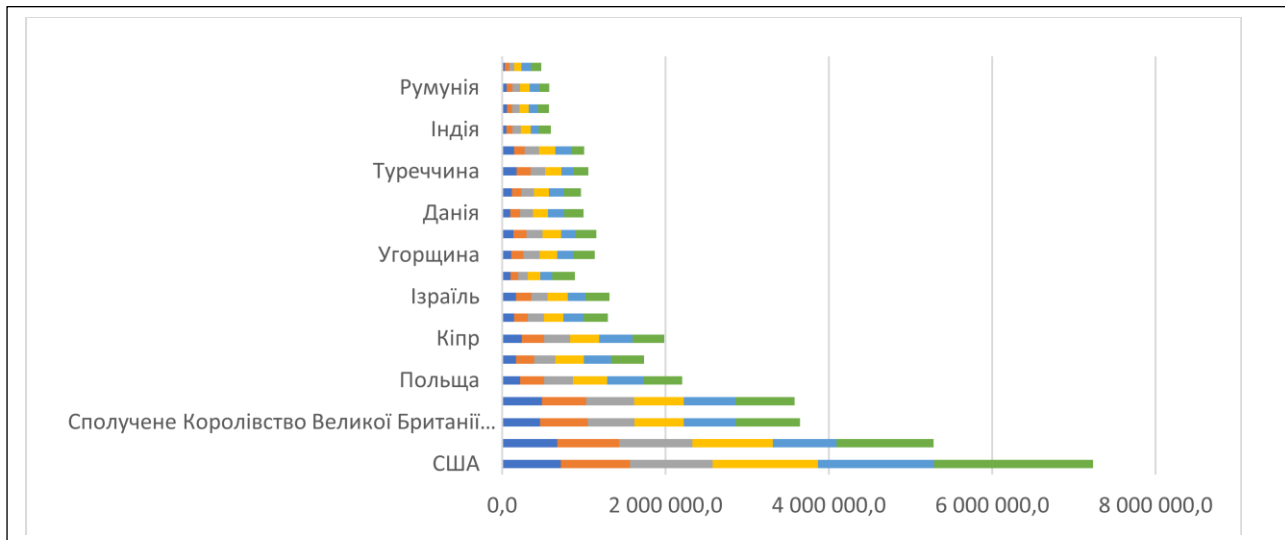
Заголовки структурних частин роботи "ЗМІСТ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ" друкують великими літерами симетрично до тексту.

Кожну структурну частину дипломної роботи треба починати з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи варто розташовувати в центрі та писати великими літерами без крапки наприкінці.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: рис. 4.2 (другий рисунок четвертого розділу). Якщо в роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

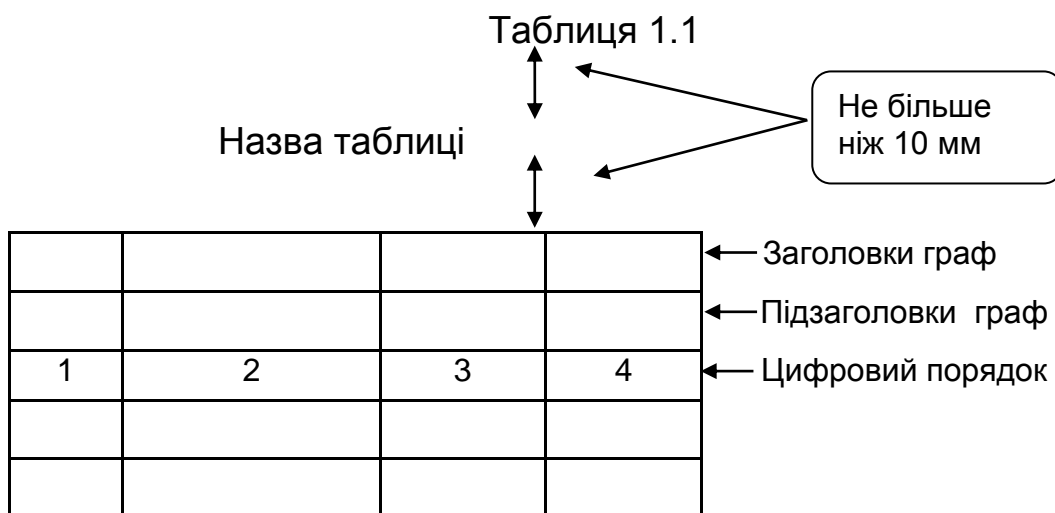
Рис. 4.2. Десятка країн із найвищим рівнем зовнішньої торгівлі послугами (експорт) (2023 рік – база для аналізу) 2018 – 2023 рр.

Назву ілюстрації розташовують під ілюстрацією з абзацного відступу.

Ілюстрації та таблиці, які розміщені на окремих сторінках дипломної роботи, уміщують до загальної нумерації сторінок.

Таблиці мають мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. У правому верхньому куті над відповідним заголовком розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера.

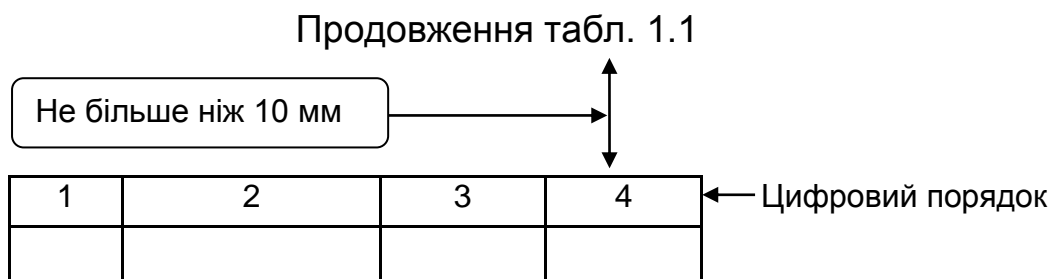
Номер таблиці має складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, наприклад: "Таблиця 1.1" (перша таблиця першого розділу). Заголовки граф мають починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких. Далі наведено приклад побудови таблиці (рис. 4.3).

Рис. 4.3. Приклад побудови таблиці в дипломній роботі

Під час перенесення частини таблиці на іншу сторінку пишуть слова "Продовження табл." і вказують номер таблиці.

Наприклад "Продовження табл. 1.1", нумерація стовпчиків таблиці в цьому разі й буде шапкою таблиці. Приклад побудови перенесення таблиці наведено на рис. 4.4.

Рис. 4.4. Приклад перенесення таблиці в дипломній роботі

Відстань між попереднім та наступним текстом і таблицею має дорівнювати 1 рядку (не більше 10 мм).

Примітки до тексту і таблиць, у яких указують довідкові й пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова "Примітки" ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...

2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова "Примітка" ставлять крапку.

Приклад оформлення таблиці та таблиці з продовженням зображено на рис. 4.5.

Таблиця 2.7				
Основні фінансові дані АТ «СЕНС БАНК» за 2020-2022 рр.				
Активи (тис. грн.)	01.10.2023	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5
Грошові кошти та еквіваленти	9°397-485	5-094-427	7-973-050	7-228-506
Кредити юридичних осіб	24°381-789	29-463-327	36-004-887	29-697-663
Кредити фізичних осіб	10°087-361	13-199-595	24-329-261	18-139-785
Активи	88°203-671	75-034-967	115-721-503	97-490-789
Пасиви (тис. грн.)	→ 01.10.2023	2022	2021	2020
Кошти банків	25-145	32-398	83-335	130-363
Депозити юридичних осіб	30°335-087	18-180-378	40-582-337	30-445-323

Продовження табл. 2.7

1	2	3	4	5
Фінансові результати, з початку року (тис. грн.)	01.10.2023	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Процентні доходи	-	11-659-710	10-093-038	8-731-981
Процентні витрати	-	4-687-146	3-760-451	3-667-399
Чистий процентний дохід	-	6-972-564	6-332-587	5-064-583
Комісійні доходи	-	4-318-792	5-641-465	4-548-960
Комісійні витрати	-	1-476-376	1-782-634	1-189-176
Прибуток/(збиток)	5°584-655	-6-965-441	3-346-112	1-209-666

Рис. 4.5. Наочне подання оформлення таблиці

Формули в дипломній роботі обов'язково мають бути виконаними в редакторі формул. Номер формули складається з номера розділу й порядкового номера формули в розділі.

Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (1.1) (перша формула першого розділу). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій їх подано у формулі.

Значення кожного символу й числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки. Приклад оформлення формули зображено на рис. 4.6.

Рентабельність продажів (2.1):¶
$$Re_{\text{пр}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{Вр}} \times 100\%, \rightarrow \rightarrow \rightarrow (2.1)¶$$

де $Re_{\text{пр}}$ – рентабельність продажів;¶
ЧП – чистий прибуток після відрахування всіх витрат, включаючи виробничі, адміністративні та інші витрати;¶
 Вр – сума коштів, яку підприємство отримує від продажу своїх товарів, або послуг.¶

Рис. 4.6. Приклад оформлення формул у дипломній роботі

Вище від формули та нижче від коментарів формули потрібно залишати один вільний рядок. Невеликі й нескладні формули, що не мають самостійного значення, уписують усередині рядків тексту.

Список використаних джерел рекомендують розміщувати в алфавітному порядку або в порядку згадування джерел у тексті за їхньою наскрізною нумерацією. Він складається, згідно з вимогами ДСТУ 8302:2015 "Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання", який набув чинності 01.07.2016 р. Відповідно до стандарту, приклади оформлення бібліографічних описів надано в додатку Д.

Додатки не входять до загального обсягу дипломної роботи. Доцільність наведення додатків, їхню кількість, характер та обсяг визначає автор роботи та науковий керівник.

В основній частині проєкту має бути обов'язкове посилання на додатки. Додатки оформлюють як продовження роботи та розміщують

у порядку появи посилань на них у тексті. Кожен додаток мають починати з нової сторінки.

Додаток мусить мати заголовок, надрукований у правому куті рядка над заголовком малими літерами з першої великої. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Ґ, З, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, "Додаток А", "Додаток Б" тощо. Єдиний додаток позначають як "Додаток А". Не можна вносити в додатки фінансову звітність підприємства з печатками та підписами посадових осіб.

5. Нормоконтроль дипломної роботи та академічна доброчесність

Для забезпечення належної якості виконання кожна дипломна робота підлягає обов'язковому контролю за дотриманням норм і вимог, установлених до оформлення такого роду робіт.

Нормоконтроль за дипломними роботами здійснюють наукові керівники, призначені відповідним наказом, згідно із затвердженим на кафедрі графіком проходження нормоконтролю.

У передбачені графіком терміни здобувач вищої освіти є зобов'язаним особисто подати науковому керівникові електронний екземпляр повністю завершеної та належним чином оформленої дипломної роботи на перевірку. Якщо оформлення дипломної роботи повністю відповідає вимогам, науковий керівник затверджує цей варіант роботи. Науковий керівник має право не підписувати роботу, якщо її оформлення загалом не відповідає вимогам, установленим цими методичними рекомендаціями, а зауваження мають системний характер і стосуються майже всіх елементів роботи.

Протягом одного-двох днів після проходження нормоконтролю здобувач вищої освіти є зобов'язаним усунути всі зауваження щодо оформлення дипломної роботи та пройти нормоконтроль повторно. Дипломні роботи, що пройшли нормоконтроль після усунення зауважень щодо їхнього оформлення, розміщують електронний варіант на ПНС під час дії онлайн-формату навчання. Рішення про це ухвалює науковий керівник дипломної роботи. Дипломні роботи, що пройшли нормоконтроль після усунення зауважень щодо їхнього оформлення, можуть бути поданими на перевірку на плагіат. Рішення про це також ухвалює науковий керівник дипломної роботи.

Під час написання та захисту дипломної роботи здобувачі вищої освіти мають дотримуватися принципів академічної доброчесності, які передбачають:

самостійне виконання поставлених завдань;

посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основними видами порушень академічної доброчесності під час виконання дипломної роботи є такі:

академічний плагіат (фрагментів письмових робіт, ідей, даних, моделей, ілюстрацій; відсутність належних посилань, помилки цитування);

фабрикація (наведення вигаданих чи неперевірених даних; посилання на вигадані джерела інформації тощо);

фальсифікація (необґрунтоване коригування результатів власних наукових досліджень чи виконання навчальних завдань; наведення свідомо змінених даних, неповної або викривленої інформації про апробацію результатів досліджень та розробок);

обман (подання як результатів власної праці робіт, виконаних на замовлення іншими особами; надання відгуків або рецензій на наукові або навчальні роботи без належної їхньої експертизи).

Із метою усунення недобросовісного ставлення здобувачів вищої освіти до виконання завдань дипломної роботи, для запобігання виявам академічної недоброчесності, кожна дипломна робота бакалавра проходить ретельну перевірку на плагіат за допомогою відповідного програмного забезпечення. Для перевірки унікальності тексту у встановлений термін подають до навчально-методичного відділу електронний варіант (остаточний) дипломної роботи. За результатами перевірки роботи на плагіат видають довідку, яку додають до дипломної роботи та на підставі якої державна екзаменаційна комісія ухвалює рішення про оцінювання роботи. У разі низького рівня унікальності тексту дипломної роботи, який характеризують переважним у роботі обсягом недобросовісного запозичення матеріалів із досліджень інших авторів, роботу не допускають до захисту.

6. Рецензування та підписання дипломної роботи

Згідно з регламентом, здобувач вищої освіти є зобов'язаним подавати дипломну роботу науковому керівникові на перевірку частинами у встановлені терміни. Остаточний варіант дипломної роботи з підписом автора роботи та підписом, що свідчить про проходження нормоконтролю, подають на підпис науковому керівникові дипломної роботи не пізніше ніж за тиждень до початку роботи державної екзаменаційної комісії.

До готової дипломної роботи обов'язково додають такі документи:

довідку про перевірку дипломної роботи на плагіат;

зовнішню рецензію на дипломну роботу. Зовнішніми рецензентами можуть бути провідні спеціалісти, які працюють на підприємствах (окрім працівників установи – офіційної бази практики), у наукових установах, викладачі інших закладів вищої освіти та інші фахівці, що спеціалізуються на розв'язанні проблем, споріднених із темою дипломної роботи.

Зовнішню рецензію надають у письмовому вигляді, вона має містити такі складові частини:

висновки щодо актуальності вибраної теми та практичної значущості виконаного дипломного дослідження;

характеристику щодо повноти розкриття теми дипломної роботи, відповідності змісту дипломної роботи до завдань;

висновки щодо використання в роботі сучасних методів дослідження, методичних підходів до вдосконалення діяльності підприємства, згідно з темою дипломної роботи;

практичну цінність висновків і конкретних пропозицій, рекомендацій щодо вдосконалення управління певними аспектами діяльності підприємства, підвищення його ефективності;

наявність зауважень і недоліків у дипломній роботі;

оцінювання загальних вражень від дипломної роботи (оформлення, стиль і грамотність викладу тощо);

інші питання на розсуд рецензента;

висновок рецензента про відповідність якості виконаної дипломної роботи вимогам до таких робіт, про можливість допущення її до захисту і, за бажанням, зауваження та пропозиції щодо оцінки, на яку заслуговує робота за стобальною системою.

Рецензент має підписати рецензію із зазначенням свого прізвища, імені та по батькові, місця роботи й посади, яку обіймає і засвідчити підпис.

Завершальною процедурою допущення дипломної роботи до захисту є розгляд перелічених супровідних матеріалів і підписів завідувачем кафедри. Допуск до захисту здійснюють через накладання електронного підпису завідувача кафедри на дипломну роботу. Якщо завідувач кафедри вважає за неможливе допустити дипломну роботу до захисту через її незадовільну якість, це питання має бути заслухано на засіданні кафедри. Обговорення оформляють протоколом і подають на затвердження деканові факультету міжнародної економіки та підприємництва і ректору ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

7. Захист і критерії оцінювання дипломної роботи

Захист дипломної роботи здійснюють публічно перед державною екзаменаційною комісією у складі голови та членів комісії – викладачів кафедри.

До захисту дипломних робіт допускають здобувачів вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану.

Списки здобувачів вищої освіти, допущених до захисту дипломних робіт, подають до державної екзаменаційної комісії.

Здобувач вищої освіти готує до захисту доповідь та презентацію. Час виступу не має перевищувати 10 хвилин, має бути стислим та конкретним.

Титульний лист презентації має бути оформленим як і титульний аркуш дипломної роботи. Слайди презентації мусять мати нумерацію. На другому слайді обов'язково потрібно вказати такі структурні елементи дипломної роботи, як мета дослідження, об'єкт дослідження та завдання дослідження. Висновки до роботи мають відповідати встановленим завданням. Текст слайдів має бути лаконічними. Уникайте великої кількості текстів на слайді. Рекомендовано не перевищувати кількість слайдів – до 15 одиниць.

Захист дипломної роботи здобувач вищої освіти розпочинає з доповіді, у якій він має розкрити таке:

- актуальність теми;
- структуру роботи;
- об'єкт дослідження;

висновки з аналізу, зміст запропонованих заходів та обґрунтування їхньої ефективності (рекомендовано витратити не менше ніж 70 % часу, відведеного для доповіді).

Завершуючи доповідь, випускник має зазначити: які його розробки та висновки є впровадженими або наміченими до впровадження; де ще слід, на його думку, застосувати результати дослідження; яка фактична чи очікувана соціально-економічна ефективність запропонованих ним заходів.

Під час доповіді слід звертати увагу на ілюстративний матеріал, коротко пояснюючи його зміст.

Після завершення доповіді члени державної екзаменаційної комісії, а також присутні на захисті, ставлять здобувачеві вищої освіти запитання.

Завданням державної екзаменаційної комісії є визначення рівня теоретичної підготовки здобувача вищої освіти, його готовності до професійної діяльності та ухвалення рішення про можливість надання освітнього ступеня "бакалавр" та видачі диплому за спеціальністю "Менеджмент".

Після відповіді на запитання слово надають рецензенту або зачитують його рецензію. На зауваження рецензента випускник має дати аргументовану відповідь. Після цього слово надають голові державної екзаменаційної комісії для характеристики й оцінювання роботи.

Під час захисту секретар державної екзаменаційної комісії веде протокол засідання. Окремо зазначає думку членів державної екзаменаційної комісії про практичну цінність роботи та рекомендації щодо використання пропозицій автора.

Загальний час захисту дипломної роботи бакалавра не має перевищувати 30 хвилин у середньому на одного здобувача вищої освіти.

Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні екзаменаційної комісії ухвалюють рішення щодо балів, які набрали здобувачі вищої освіти. У разі незгоди між членами державної екзаменаційної комісії думка голови є вирішальною. Рішення комісії голова оголошує відразу після завершення засідання.

Після захисту дипломні роботи бакалавра передають на зберігання до архіву ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Максимальна оцінка за захист дипломної роботи становить 100 балів, до того ж застосовують гнучкий підхід щодо оцінювання знань здобувача вищої освіти під час захисту, залежно від рівня його теоре-

тичної підготовки, доповіді та якості надання відповідей на запитання за темою дипломної роботи.

Оцінку 90 – 100 балів ставлять здобувачу вищої освіти за системний аналіз проблеми й об'єкта дослідження; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами діагностики міжнародної економічної діяльності суб'єкта господарювання; логічну та вичерпну відповідь на запитання наукового керівника та членів комісії в процесі захисту.

Оцінку 82 – 89 балів ставлять за системний аналіз проблеми й об'єкта дослідження; володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами діагностики міжнародної економічної діяльності суб'єкта господарювання; незначні випадкові похибки у відповіді здобувача вищої освіти в процесі захисту, які суттєво не впливають на її повноту та змістовність.

Оцінку 74 – 81 бал ставлять за аналіз проблеми й об'єкта дослідження; володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами діагностики міжнародної економічної діяльності суб'єкта господарювання; відсутність обґрунтованих висновків; не достатньо обґрунтовані відповіді здобувача вищої освіти в процесі захисту.

Оцінку 63 – 73 бали ставлять за недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для написання проєкту; не чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами діагностики міжнародної економічної діяльності суб'єкта господарювання; відсутність обґрунтованих висновків; значні похибки у відповіді здобувача вищої освіти в процесі захисту, які суттєво впливають на її повноту та змістовність.

Оцінку 60 – 62 бали ставлять здобувачу вищої освіти за часткове опанування (до 50 %) програмного матеріалу та неправильне його використання для написання консультаційного проєкту; не володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами діагностики зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта господарювання; відсутність обґрунтованих висновків.

Оцінку дипломної роботи визначають, відповідно до Положення про організацію оцінювання результатів навчання та якості вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій в Харківському національному університеті імені Семена Кузнеця. Оцінки за цією шкалою заносять до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти та іншої академічної документації.

Рекомендована література

1. Астахова І. Е. Маркетинговий підхід щодо визначення та формування навчальної мотивації студентів [Electronic resource] / І. Е. Астахова // Scientific bulletin of PUET: economic sciences. – 2023. – No. 1 (107). – Access mode : <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-1-9>.

2. Бестужева С. В. Теоретико-методичні аспекти вибору форми фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства [Електронний ресурс] / С. В. Бестужева // Економіка та суспільство. – 2023. – № 47. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-60>.

3. Бестужева С. В. Україна в процесах міжнародної міграції робочої сили : аналітичне дослідження [Електронний ресурс] / С. В. Бестужева, В. О. Козуб, М. В. Горобинська // Економіка та суспільство. – 2023. – № 48. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-71>.

4. Бутенко О. П. Організація бюджетування інвестиційних проєктів на підприємствах [Електронний ресурс] / О. П. Бутенко, О. М. Чупир // Підприємництво та інновації. – 2022. – № 24. – С. 55–60. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2415-3583/24.9>.

5. Бутенко О. П. Підвищення конкурентоспроможності малого підприємства за рахунок використання бюджетування реклами [Електронний ресурс] / О. П. Бутенко, К. В. Головченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2017. – № 60. – Режим доступу : <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i60.121346>.

6. Горобинська М. В. Вплив E-HRM на результативність персоналу міжнародних компаній / М. В. Горобинська, С. В. Бестужева // Інфраструктура ринку. – 2023. – Вип. 71. – С. 115–120. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/infrastruct71-21>.

7. Горобинська М. В. Ризики в інноваційній діяльності підприємств [Електронний ресурс] / М. В. Горобинська // Економіка та суспільство. – 2021. – № 26. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-51>.

8. Дзеніс О. Міжнародна міграція робочої сили в сучасних умовах та її вплив на міграційну політику держави [Електронний ресурс] / О. Дзеніс, Н. Шарко // Економіка та суспільство. – 2022. – № 37. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-20>.

9. Добринь С. В. Організація системи управління фінансовими ресурсами підприємства / С. В. Добринь // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 10, трав. – С. 37–40.
10. Доброскок Ю. Б. Виробничі інноваційні технології та їх роль у сучасній міжнародній економіці // Ю. Б. Доброскок, Л. В. Михайлова // Бізнес Інформ, 2017. – № 12. – С. 43–47.
11. Зеліч В. В. Особливості регулювання та контролю зовнішньоекономічної діяльності в умовах воєнного стану: реалії сьогодення [Електронний ресурс] / В. В. Зеліч, М. Е. Матвеев // Цифрова економіка та економічна безпека. – 2023. – № 5 (05). – С. 93–97. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/dees.5-14>.
12. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посіб. / Л. О. Чернишова, В. О. Козуб, К. Ю. Величко та ін. – Харків : Вид-во "Форт", 2015. – 400 с.
13. Козуб В. О. Особливості еволюційного розвитку бізнес-моделей міжнародних компаній / В. О. Козуб, Л. О. Чернишова, І. М. Пліш // Проблеми економіки. – 2019. – № 1. – С. 12–19.
14. Козуб В. О. Формування інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр. / відпов. ред. О. І. Черевко. – Харків : ХДУХТ, 2018. – Вип. 1 (27). – С. 121–132.
15. Малюкіна А. Конкурентні переваги використання менеджменту знань у міжнародних компаніях [Електронний ресурс] / А. Малюкіна // Економіка та суспільство. – 2023. – № 49. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-54>.
16. Мельничук О. Удосконалення управління міжнародною діяльністю на підприємстві [Electronic resource] / О. Мельничук // Modeling the development of the economic systems. – 2022. – No. 3. – С. 79–86. – Access mode : <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-5-11>.
17. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / К. Ю. Величко, В. О. Козуб, Л. О. Чернишова та ін. – Харків : Вид-во "Форт", 2017. – 222 с.
18. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / Т. В. Шталь, В. О. Козуб, В. С. Артеменко та ін. – Харків : Вид-во "Форт", 2015. – 364 с.
19. Міжнародні організації : навч. посіб. / Т. В. Андросова, О. В. Кот, В. О. Козуб. – Вид. 2-ге, переробл. та допов. – Харків : ХДУХТ, 2018. – 235 с.

20. Моделі формування обліково-аналітичної системи фінансової та управлінської звітності на основі інформаційної платформи МСФЗ [Electronic resource] / Н. Акімова [та ін.] // Financial and credit activity problems of theory and practice. – 2022. – Vol. 6, No. 47. – С. 198–217. – Access mode : <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.47.2022.3867>.

21. Омельяненко В. А. Міжнародний трансфер технологій в контексті побудови високотехнологічної економіки [Електронний ресурс] / В. А. Омельяненко. – Режим доступу : <http://fei.idgu.edu.ua/conference/dokl/d111.pdf>.

22. Особливості розвитку національного ІТ-ринку у світовому інформаційному просторі [Електронний ресурс] / О. В. Птащенко, О. Ю. Курцев, О. В. Денисюк, В. А. Вовк // Бізнес Інформ. – 2023. – № 3. – С. 12–17. – Режим доступу : https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/csr_2023_2.pdf.

23. Парсяк В. Н. Економічні ресурси вод світового океану – невичерпний резерв індустрії / В. Н. Парсяк, І. Л. Дибач, О. Ю. Жукова // Науковий журнал "Економіка і регіон". – Полтава : ПНТУ, 2023. – Т. 4 (91). – С. 51–58.

24. Піддубна Л. І. Використання технології економічного прориву для післявоєнного відновлення України / Л. І. Піддубна, К. А. Кулеша // Інфраструктура ринку. – 2023. – № 71. – С. 82–87.

25. Піддубна Л. І. Міжнародний досвід використання цифрових технологій в управлінні персоналом іт-компаній [Електронний ресурс] / Л. Т. Піддубна, І. С. Чуєва // Економіка та суспільство. – 2023. – № 55. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-98>.

26. Уплив економічних та неекономічних чинників на рентабельність підприємства [Електронний ресурс] / О. Круглова [та ін.] // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2023. – № 1. – С. 193–205. – Режим доступу : <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=3829706>.

27. Управління інноваціями / О. П. Бутенко [та ін.]. – Харків : ФОП Панов А. М., 2019. – 120 с.

28. Чупир О. М. Соціально-психологічні методи антикризового управління персоналом підприємства в контексті комплементарного підходу [Електронний ресурс] / О. М. Чупир, О. П. Бутенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2023. – № 81–82. – С. 321–329. – Режим доступу : <https://doi.org/10.18664/btie.81-82.287268>.

29. Bordaiev V. Conceptual principles of innovative development of the enterprise [Electronic resource] / V. Bordaiev, N. Proskurnina, B. Heimanis // International scientific journal "Internauka". Series: "Economic sciences". – 2023. – No. 8 (76). – Access mode : <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-8-9114>.

30. Dobryn S. Classification of needs in the context of behavioral economics [Electronic resource] / S. Dobryn, I. Korsun // Економіка та суспільство. – 2023. – № 50. – Access mode : <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2394>.

31. Dybach I. L. The analytical aspects of personnel management in the foreign economic activity of enterprise [Electronic resource] / I. L. Dybach, Y. K. Golikova // Business inform. – 2023. – Vol. 3, No. 542. – P. 199–205. – Access mode : <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-199-205>.

32. Environmental taxation: role in promotion of the pro-environmental behaviour [Electronic resource] / T. Vasilyeva [et al.] // Wseas transactions on business and economics. – 2023. – Vol. 20. – P. 410–427. – Access mode : <https://doi.org/10.37394/23207.2023.20.38>.

33. Features of the development of the national IT market as part of the global information space [Electronic resource] / O. V. Ptashchenko [et al.] // Business inform. – 2023. – Vol. 3, No. 542. – P. 12–17. – Access mode : <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-12-17>.

34. Formation of the mechanism of innovative development of insurance companies in the market environment [Electronic resource] / I. Litvinova [et al.] // Eastern-European journal of enterprise technologies. – 2022. – No. 13. – P. 67–77. – Access mode : <https://journals.uran.ua/eejet/article/view/260372>.

35. Humanization of HR management of construction companies based on innovative management concepts [Electronic resource] / O. Butenko [et al.] // AIP conf. proc, 7 December 2023. – Kharkiv [S. I.], 2023. – Vol. 2490, Issue 1. – Access mode : <https://doi.org/10.1063/5.0150334>.

36. Implementation of modern marketing tools in entrepreneurial activity [Electronic resource] / T. Shtal [et al.] // Economics of development. – 2023. – Vol. 22, No. 4. – P. 53–63. – Access mode : <https://doi.org/10.57111/econ/4.2023.53>.

37. Litvinova I. Analysis of the activity of the insurance company and prospects of its development on the market of insurance services (on the

example of PJSC "Insurance Group "TAS") [Electronic resource] / I. Litvinova, V. Kozub, S. Kozub // Economics of development. – Vol. 22, No. 1. – P. 38–49.

38. Methodological research of financial sector digital transformation trends in banking [Electronic resource] / O. Mandych [et al.] // Technology audit and production reserves. – 2023. – Vol. 2, No. 4 (70). – P. 10–14. – Access mode : <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2023.276408>.

39. Proskurnina N. V. The theoretical foundations of the enterprise strategic management system [Electronic resource] / N. V. Proskurnina, A. A. Chala // Business inform. – 2023. – Vol. 4, No. 543. – P. 150–155. – Access mode : <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-4-150-155>.

40. Proskurnina N. V. The trends of quality management to improve the competitiveness of an enterprise in the international market [Electronic resource] / N. V. Proskurnina, V. I. Bilousko // Business inform. – 2023. – Vol. 5, No. 544. – P. 209–214. – Access mode : <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-5-209-214>.

41. Proskurnina N. V. The state regulation as a factor of the organizational-economic mechanism of management of the foreign economic activity of enterprise [Electronic resource] / N. V. Proskurnina, A. V. Hovorovska // Business inform. – 2023. – Vol. 2, No. 541. – P. 56–61. – Access mode : <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-2-56-61>.

42. Proskurnina N. Regulation of the development of the market infrastructure of digital payments and the use of tokenized assets [Electronic resource] / N. Proskurnina // Economic analysis. – 2023. – No. 33 (3). – P. 296–308. – Access mode : <https://doi.org/10.35774/econa2023.03.296>.

43. Semi-finished products based on protein-carbohydrate raw milk materials: economic justification of introducing in restaurants [Electronic resource] / T. Shtal [et al.] // Rivista di studi sulla sostenibilita. – 2023. – Vol. 12, No. 2. – P. 289–303. – Access mode : <https://doi.org/10.3280/riss2022-002017>.

44. Shtal T. Ukraine's position in international rankings assessing the level of digital development of countries [Electronic resource] / T. Shtal, K. Plehanov // Цифрова економіка та економічна безпека. – 2023. – № 8 (08). – С. 22–28. – Access mode : <https://doi.org/10.32782/dees.8-5>.

45. Strategic management of territorial development: theoretical fundamentals. / D. Djakons, O. Dzenis, N. Gavkalova et al. // Public policy and administration. – 2022. – No 3 (11). – P. 13–23. – Access mode : <https://public.scnchub.com/palr/index.php/palr/article/view/147>.

46. Valchuk O. Social management and the welfare state: national and international experience [Electronic resource] / O. Valchuk, T. Pylypenko // Public management and law: history, theory, practice. – 2024. – Vol. 69, No. 3. – P. 31–37. – Access mode : <https://doi.org/10.31652/2786-6068-2023-3-31-37>.

47. Державна служба статистики України. – Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua/>.

48. Державна податкова служба України. – Режим доступу : <https://tax.gov.ua/>.

49. Міністерство фінансів України. – Режим доступу : <https://mof.gov.ua/uk/>.

50. MOM в Україні [Електронний ресурс] // IOM Ukraine. – Режим доступу : <https://ukraine.iom.int/uk/mom-v-ukrayini>.

51. Національний банк України. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/>.

52. Офіційний портал Верховної Ради України. – Режим доступу : <https://www.rada.gov.ua/>.

53. Представництво європейського союзу в Україні [Електронний ресурс] // EEAS. – Режим доступу : https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk?s=232.

54. Стратегія інноваційного розвитку України на 2009–2018 роки та на період до 2039 року [Електронний ресурс] / Державне агентство України з інвестицій та розвитку. – Режим доступу : <http://www.in.gov.ua>.

55. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] : Закон України № 1678-VII від 16.09.2014 р. / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

Додатки

Додаток А

Рекомендована тематика бакалаврських робіт

Підвищення ефективності менеджменту підприємства (господарської організації, фірми, компанії, акціонерного товариства) – суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

1. Підвищення рівня організаційної культури у сфері управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

2. Поліпшення системи управління персоналом зовнішньоекономічних підрозділів підприємства.

3. Управління інноваційними процесами у сфері міжнародної діяльності підприємства.

4. Підвищення якості інформаційного забезпечення системи зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

5. Посилення конкурентних позицій підприємства на міжнародних ринках.

6. Управління процесом підвищення конкурентоспроможності експортної продукції підприємства.

7. Управління процесом підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства на внутрішніх та зовнішніх ринках.

8. Управління господарською діяльністю підприємства (організації).

Управління маркетингом та комунікаційним процесом у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

9. Методи аналізу середовища підприємства як суб'єкта світогосподарських зв'язків.

10. Комплексне дослідження ринків збуту експортної продукції підприємства.

11. Організація маркетингових досліджень для розвитку міжнародної діяльності підприємства.

12. Управління маркетингом у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

13. Управління маркетинговою діяльністю підприємства у сфері міжнародного бізнесу.

14. Формування програми збуту продукції підприємства на міжнародних ринках.
15. Забезпечення реалізації стратегій міжнародного маркетингу підприємства.
16. Формування на комерційному підприємстві системи управління міжнародним маркетингом.
17. Організація ефективної рекламної кампанії підприємства на зовнішньому ринку.
18. Організація та впровадження рекламних заходів у міжнародній діяльності підприємства.
19. Застосування сучасних інформаційних технологій на підприємстві у процесі управління міжнародним маркетингом.
20. Управління комунікаційним процесом як складова міжнародного менеджменту підприємства.
21. Підвищення ефективності ділових контактів підприємства з партнерами у сфері міжнародного бізнесу.
22. Управління переговорним процесом у міжнародній діяльності підприємства.

Методи ухвалення рішень та здійснення основних функцій менеджерами підприємства у сфері міжнародного бізнесу.

23. Технологія ухвалення управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства .
24. Застосування математичних методів для підвищення якості управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
25. Стратегічне планування міжнародної діяльності підприємства.
26. Формування та реалізація стратегічних планів зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
27. Планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
28. Планування експортно-імпоротної діяльності підприємства.
29. Планування експортно-імпоротної діяльності в умовах невизначеності зовнішнього середовища підприємства.
30. Застосування економіко-математичних моделей у процесі планування експортно-імпортних операцій промислового підприємства.

31. Організація розроблення та виконання планів зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

32. Удосконалення організаційної структури управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

33. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

34. Організація управління міжнародною економічною діяльністю фірми (компанії, підприємства).

35. Організація виходу суб'єкта господарювання на зовнішні ринки.

36. Організація діяльності підприємства на світових ринках за допомогою посередників.

37. Методи мотивації персоналу як складова міжнародного менеджменту підприємства.

38. Підвищення ефективності контролю у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Управління науково-технічним розвитком виробництва експортної продукції промислового підприємства.

39. Підвищення ефективності процесу виробництва експортної продукції промислового підприємства.

40. Підвищення конкурентоспроможності експортної продукції підприємства.

41. Поліпшення дизайну та ергономіки експортної продукції підприємства.

42. Управління міжнародною кооперацією промислового підприємства.

43. Управління розвитком науково-технічного співробітництва промислового підприємства з іноземними компаніями.

44. Організація трансферу високих технологій у міжнародній діяльності підприємства.

Управління міжнародними фінансами та зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

45. Удосконалення техніко-економічного співробітництва підприємств із закордонними країнами.

46. Розвиток міжнародного франчайзингу в підприємствах регіону.

47. Визначення цінової політики підприємства на міжнародних ринках.

48. Управління поточними витратами підприємства як суб'єкта міжнародних економічних відносин.

49. Підвищення прибутковості міжнародної діяльності підприємства.

50. Управління фінансуванням зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

51. Формування бізнес-проєкту розвитку підприємства за участю іноземного інвестора.

52. Розвиток орендних відносин у сфері зовнішньоекономічних зв'язків підприємства.

53. Управління розрахунковими операціями у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Управління комерційними операціями та контрактною діяльністю підприємства у сфері міжнародного бізнесу.

54. Організація та планування оперативно-комерційної діяльності підприємства у сфері міжнародного бізнесу.

55. Оперативне планування експортно-імпортних операцій підприємства.

56. Управління операціями зустрічної торгівлі підприємства.

57. Організація транспортного обслуговування міжнародної діяльності підприємства.

58. Управління операціями логістики у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

59. Підвищення ефективності торговельно-посередницьких операцій підприємства на зовнішньому ринку.

60. Управління процесом підготовки та укладання міжнародних контрактів підприємства.

61. Організація проведення переговорів та укладання зовнішньоторговельних контрактів підприємства.

62. Управління контрактною діяльністю підприємства у сфері міжнародного бізнесу.

63. Організація підготовки, складання та виконання умов зовнішньоторговельних контрактів підприємства.

64. Економічне обґрунтування зовнішньоторговельних контрактів підприємства.

Додаткова тематика:

65. Вибір стратегії розвитку міжнародної діяльності підприємства.

66. Управління розробленням та впровадженням науково-технічних нововведень на підприємстві.

67. Управління інноваціями та розроблення бізнес-плану інноваційного проєкту на підприємстві.

68. Забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства завдяки підвищенню його інноваційної активності.

69. Забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства, на засадах диверсифікації діяльності.

70. Забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

71. Забезпечення розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

72. Забезпечення розвитку кадрового потенціалу сучасного підприємства.

73. Міжнародна економічна інтеграція підприємства в умовах нестабільного середовища.

74. Обґрунтування вибору іноземного постачальника для реалізації проєкту.

75. Формування комплексу заходів щодо підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства.

76. Формування напрямів підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства.

77. Методи оптимізації імпортової діяльності підприємства.

78. Методи оптимізації експортної діяльності підприємства.

79. Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку підприємства.

80. Організація зовнішньоторговельних посередницьких операцій підприємства.

81. Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
82. Підвищення ефективності імпорتنих операцій підприємства.
83. Підвищення ефективності імпорتنюї діяльності підприємства логістичної сфери.
84. Підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах.
85. Підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі оптимізації витрат.
86. Підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства в межах його транспортно-логістичної діяльності.
87. Розвиток експортного потенціалу підприємства в умовах євроінтеграції.
88. Розвиток міжнародної діяльності підприємства в умовах глобальної конкуренції.
89. Розроблення бізнес-плану з реалізації продукції на зовнішньому ринку.
90. Розроблення стратегії виходу підприємства на зовнішній ринок.
91. Розширення діяльності підприємства на основі залучення іноземних інвестицій.
92. Удосконалення організації експортно-імпорتنюх операцій підприємства.
93. Удосконалення міжнародної діяльності підприємства.
94. Удосконалення організаційно-економічного механізму забезпечення ефективності діяльності підприємства.
95. Управління витратами підприємства в міжнародній діяльності.
96. Управління персоналом підприємства на засадах контролінгу.
97. Розроблення мотиваційного механізму підвищення ефективності діяльності підприємства.
98. Організація ефективної мотивації праці на підприємстві.
99. Управління міжнародною логістичною діяльністю підприємства.
100. Формування стратегії міжнародної діяльності підприємства в умовах спаду ділової активності на зовнішньому ринку.
101. Економічний потенціал розвитку стартапів у міжнародному бізнесі.

Приклад оформлення титульного аркуша дипломної роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ
І ПІДПРИЄМНИЦТВА**

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	"Менеджмент"
Освітня програма	"Міжнародний менеджмент"
Група	6.06.073.100.20.1

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: "Стратегічне планування міжнародної діяльності підприємства"

Виконав/ла: здобувач/ка вищої освіти Олег КУЧЕРЕНКО
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Олена Івахненко
Рецензент: директор ПрАТ "Омега"
Андрій КОНОШЕВИЧ

Харків – 2024 рік

**Приклад подання голові державної екзаменаційної комісії
щодо захисту дипломної роботи**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

Направляємо студента першого (бакалаврського) рівня вищої освіти КУЧЕРЕНКА Олега до захисту дипломної роботи за спеціальністю 073 Менеджмент освітньої програми "Міжнародний менеджмент" на тему: "Стратегічне планування міжнародної діяльності підприємства".

Тему та наукового керівника дипломної роботи затверджено наказом ректора від "1" лютого 2024 року № 137-С.

Декан факультету: Тетяна ШТАЛЬ

Довідка про успішність та відповідність вимогам ДСТУ

КУЧУРЕНКО Олег за період навчання на факультеті міжнародної економіки і підприємництва із 2020 року до 2024 року повністю виконала навчальний план за освітньою програмою з таким розподілом оцінок за: національною шкалою: відмінно 88%, добре 10%, задовільно 0%.

Фахівець факультету: Тетяна БЛІВЕСЬКА
Нормоконтроль: Олена ІВАХНЕНКО

Висновок наукового керівника дипломної роботи

КУЧУРЕНКО Олег виконав дипломну роботу в повному обсязі та задані терміни. Зміст роботи загалом відповідає вибраній темі, розроблені заходи обґрунтовано. Стиль та мова викладення дипломної роботи відповідають вимогам, що ставлять до робіт такого рівня. У процесі написання роботи було використано науково-методичні та нормативні джерела за темою дослідження, фінансову, управлінську та статистичну звітність підприємства. Роботу виконано з використанням інформаційних технологій. За результатами дослідження було підготовлено до друку статтю у науковому виданні. Дипломну роботу рекомендовано до захисту в ДЕК.

Керівник роботи: БУТЕНКО Олена

Висновок кафедри про дипломну роботу

Дипломну роботу розглянуто на засіданні кафедри міжнародної економіки і менеджменту, протокол № 14 від 27.05.2024 р. Студента КУЧУРЕНКА Олега допущено до захисту цієї роботи в державній екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри:
Проскурніна Надія Вікторівна

Орієнтовний план дипломної роботи

за темою "Стратегічне планування міжнародної діяльності підприємства"

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	6
1.1. Основні поняття та принципи стратегічного планування	6
1.2. Моделі та підходи до стратегічного планування міжнародної діяльності	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	25
2.1. Аналіз внутрішнього середовища	25
2.2. Аналіз діяльності підприємства на міжнародному ринку	35
2.3. Оцінювання стратегічних можливостей та загроз	40
РОЗДІЛ 3. ФОРМУЛЮВАННЯ СТРАТЕГІЇ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	48
3.1. Визначення та обґрунтування стратегічних цілей та завдань міжнародної діяльності підприємства	48
3.2. Рекомендації щодо реалізації стратегічної програми міжнародної діяльності підприємства	53
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ	62

**Приклади оформлення бібліографічного опису за ДСТУ 8302:2015
у списку використаних джерел**

Характеристика джерела	Приклади оформлення
<p align="center">Книга одного автора</p> <p>Прізвище та Ініціали 1. Назва : відомості щодо назви. Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки.</p>	Тимошик М. С. Українська книга і преса в Італії. Київ : Наша культура і наука, 2015. 352 с.
<p align="center">Книга двох, трьох авторів</p> <p>Прізвище та Ініціали 1, Прізвище та Ініціали 2. Назва : відомості щодо назви. Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки.</p>	Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г. Кредитування та ризики : навч. посіб. Київ : Основа, 2008. 213 с.
<p align="center">Книга чотири та більше авторів.</p> <p>Назва : відомості щодо назви / Прізвище та Ініціали 1, Прізвище та Ініціали 2, Прізвище та Ініціали 3 та ін. Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки.</p>	Право інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / Т. І. Биркович, І. С. Бондар, Р. Б. Шишка та ін. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2015. 280 с.
<p align="center">Книга за редакцією (без автора)</p> <p>Назва книги : відомості щодо назви / відомості про редактора/упорядника. Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки.</p>	Сучасний тлумачний словник української мови : 65 000 слів / за заг. ред. В. В. Дубічинського. Харків : Школа, 2006. 1008 с. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред. С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.
<p align="center">Книга: автор та перекладач</p> <p>Прізвище Ініціали. Назва / Прізвище Ініціали перекладача. Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки.</p>	Мартієнко А. І. Теоретичні основи розвитку відносин власності / пер. з англ. В. Н. Перегудова. Київ : Основа, 2014. 503 с. Гарфорд Тім. Речі, що змінили світ. Історія економіки в 50 винаходах : пер. з англ. Київ : Школа, 2018. 352 с.
<p align="center">Розділ з книги</p> <p>Прізвище автора розділу Ініціали. Назва розділу. Назва книги. Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки.</p>	Вишневська Г. Г. Науково-творчий доробок кафедри міжнародного туризму. <i>З Україною в серці відкриваємо світ</i> : до 20-річчя каф. міжнар. туризму КНУКіМ : біобібліогр. покажч. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2017. 194 с.
<p align="center">Багатотомні видання</p> <p>Прізвище Ініціали автора багатотомної праці або назва праці, якщо вона колективна. Назва багатотомної праці : відомості щодо назви / відомості про редакторів. Місце видання : Видавництво, рік або роки.</p>	Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій(голова), Я. Д. Ісаєвич, С. В. Кульчицький [та ін.]. Київ : Наук. думка, 2003–2013.

Продовження додатка Д

Характеристика джерела	Приклади оформлення
<p>Багатотомне видання (окремий том) Прізвище Ініціали. Назва багатотомного видання : відомості щодо назви. Номер тома. Назва тома. Місце видання : Видавництво. Сторінки.</p>	<p>Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Т. 1. Київ : Радянська школа, 1983. 480 с.</p>
<p>Автореферат або дисертація Прізвище Ініціали. Назва роботи : відомості щодо назви / Ун-т, у якому захищено роботу. Місто, рік. Сторінки.</p>	<p>Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 30 с. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
<p>Матеріали конференцій <i>Назва збірки матеріалів конференції</i> : відомості про конференцію. Місце видання, рік. Сторінки.</p>	<p>Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 2 листопада 2017 року. Київ : Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2017. 246 с.</p>
<p>Статті у збірці матеріалів конференції Прізвище, Ініціали. Назва виступу. <i>Назва збірки матеріалів конференції</i> : відомості про конференцію. Місце видання, рік. Сторінки.</p>	<p>Майстренко В. М., Осадчук О. П. Теоретичні основи впровадження системи управління якістю. <i>Проблеми управління та економіки підприємств в сучасних умовах</i> : матеріали XV міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 23 – 24 квітня 2019 року Київ: НУХТ, 2019. С. 18 – 21.</p>
<p>Стаття з журналу Прізвище Ініціали. Назва статті. <i>Назва журналу</i>. Рік. Номер журналу. Сторінка(и).</p>	<p>Близнюк О. П., Ставерська Т. О., Іванюта О. М. Формування кредитно-грошового механізму забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі України. <i>Бізнес Інформ</i>. 2019. № 7. С. 240 – 249.</p>
<p>Стаття з газети Прізвище Ініціали. Назва статті : відомості щодо назви. <i>Назва газети</i>. Рік Число місяць. Сторінка(и).</p>	<p>Тимошик М. Знаряддя боротьби – правда про Україну: Як пресове бюро Дипломатичної місії УНР у Римі працювало на авторитет своєї держави. <i>День</i>. 2014. 28 – 29 березня. С. 22.</p>
<p>Законодавчі документи та нормативно-правові акти Назва закону або іншого документа : відомості щодо назви. Місце видання : Видавництво, рік. Сторінки.</p>	<p>Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. <i>Голос України</i>. 2002. 9 серпня. С. 10–12. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12 січня 2017 року. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<p>Стандарти Назва документа : номер, дата введення в дію. Місце видання : Видавництво, рік. Сторінки.</p>	<p>Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення і правила складання : ДСТУ 8302:2015 [Чинний з 01.07.2017]. Київ: Держстандарт України, 2016. 16 с.</p>
<p>Електронна книга Прізвище Ініціали. Назва / Прізвище Ініціали перекладача. Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки. URL: (дата звернення: ...).</p>	<p>Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с. URL: http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf (дата звернення: 02.11.2017 р.).</p>
<p>Стаття з електронного журналу Прізвище Ініціали. Назва статті. Назва журналу. Рік. Номер журналу. Сторінка(и). URL: (дата звернення: ...).</p>	<p>Проскурніна Н. В., Бестужева С. В., Козуб В. О. Аналітичні аспекти дослідження поведінки споживачів в умовах цифровізації економіки України <i>Економіка та суспільство</i>. 2022. Вип. 36. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1149/1107 (дата звернення: 22.05.2022 р.).</p>
<p>Електронний ресурс. Стаття з газети Прізвище Ініціали. Назва статті : відомості щодо назви. Назва газети. Рік Число місяць. Сторінка(и). URL: (дата звернення: ...).</p>	<p>Плахта Д. "Візуальна публіцистика майбутнього" : на які роздуми наштовхнули львів'ян Дні "Дня". День. 2018. 13 червня. URL: https://day.kyiv.ua/en/article/society/visual-journalism-future (дата звернення: 11.06.2018 р.).</p>
<p>Електронний ресурс. Законодавчі Документи Назва закону або іншого документа : відомості щодо назви. URL: (дата звернення: ...).</p>	<p>Про стандартизацію : Закон України № 1315. від 11 лютого 2014 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.09.2019).</p>
<p>Електронні ресурси. Сайт Назва ресурсу/сайту: відомості щодо назви. URL: (дата звернення: ...).</p>	<p>ТОВ "Лаунч Україна" : офіц. сайт. URL: https://launch.ua/ (дата звернення: 11.06.2021 р.).</p>
<p>Електронні ресурси. Сторінки веб-Сайтів Прізвище Ініціали. Назва статті : відомості щодо назви. Назва ресурсу. URL: (дата звернення: ...).</p>	<p>Чайка А. С. Інклюзивна освіта – шлях до повноцінної соціалізації учнів з особливими освітніми потребами. <i>Всеосвіта</i> : веб-сайт. URL: https://vseosvita.ua/library/inkluzivna-osvita-slah-do-povnocinnoi-socializacii-ucniv-z-oor-1906.html (дата звернення: 12.08.2019 р.).</p>

Зміст

Вступ.....	3
1. Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи.....	5
2. Структура і зміст дипломної роботи.....	6
3. Мовностилістичні особливості оформлення тексту та вимоги до цитування в дипломній роботі.....	10
4. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи.....	12
5. Нормоконтроль дипломної роботи та академічна доброчесність	18
6. Рецензування та підписання дипломної роботи	20
7. Захист і критерії оцінювання дипломної роботи.....	21
Рекомендована література.....	24
Додатки.....	30

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до написання дипломної роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності 073 "Менеджмент"
освітньої програми "Міжнародний менеджмент"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Проскурніна** Надія Вікторівна
Козуб Вікторія Олександрівна
Бутенко Олена Петрівна
Курцев Олексій Юрійович

Відповідальний за видання *Н. В. Проскурніна*

Редактор *О. Г. Доценко*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2024 р. Поз. № 127 ЕВ. Обсяг 43 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*